

recunoaște "preistoria" unor divinități (Apollo, Atena, Hermes etc.) dar analiza sa, din perspectivă mitologică și a exegezei de text, nu îi permite argumentarea mai nuanțată asupra continuității figurii unui zeu din preistorie până în epoca homerică. Căci, ceea ce Otto numește "religie pământeană" nu este altceva decât concepția religioasă neolitică asupra vieții, concepție legată în principal de agricultură, deci de pământ. Un eventual comentator al textului ar fi putut vorbi despre capetele de lebedă asociate cultului solar, ce datează încă din epoca bronzului (V. Boroneanț), sau despre "carele solare" trase de păsări (lebede?) din prima epocă a fierului, în care putem recunoaște "preistoria" lui Apollo, cu atât mai mult cu cât zeul însuși a fost mai târziu "solarizat". Același comentator ar fi putut vorbi despre statuetele ithyfalice neolitice descoperite în întreg arealul orientalo-balcanic (M. Gimbutas) ce atestă "preistoria" zeului Hermes, sau despre sabia în forma de seceră folosită de Hermes, Perseu și Cronos, pe care o întâlnim încă la zeitățile masculine din eneolitic (J. Makkay).

W. Otto, făcând analiza mitologică a scrierilor homerice și hesiodice, face "drumul invers" dinspre istorie către preistorie (de la text la documentul arheologic, fără a insista absolut deloc asupra ultimului). Dacă un eventual comentator ar fi făcut - succint, în subtext -, același drum, dar pornind dinspre documentul arheologic către text, suntem convinși că cititorul nu ar fi avut decât de câștigat. S-ar fi surprins astfel legătura organică între perioadele epocii vechi și, implicit, între "preistoria" unor zei și forma lor ulterioară, "clasică", cu toate că autorul neagă importanța acestei preistorii pentru zeii olimpici. Căci Otto, este evident, nu vede o ruptură între epoca preistorică și cea istorică (homică), această discontinuitate datorându-se în primul rând viziunii structuraliste asupra istoriei.

Nu suntem de acord cu unele accente apologetice ale autorului, privind spiritualitatea grecească, în dauna altor religii (orientale, mozaice și chiar creștine pe alocuri). Autorul vorbește de prezența divină în epocile homerice "așa cum nu sunt epopeile vreunei alte nații sau epoci" (p.11). Prezența divină o întâlnim pretutindeni în epopeile arhaice, aceasta fiind o trăsătură general-caracteristică acestor producții literare ce au circulat pe cale orală mult timp înainte de apariția textelor respective (M. Eliade). În *Epopeea lui Ghilgameș* sau în *Bhagavad-Gita* - ca să dăm exemplul doar a două epopei orientale celebre - elementul divin este tot atât de prezent ca și în scrierile homerice.

Oricum, cartea este un bun câștigat de literatura românească de specialitate, iar dacă adăugăm și talentul literar indiscutabil al autorului, credem că am reușit să surprindem principalele coordonate ale lucrării și motivele pentru care merită să fie parcursă.

ȘTEFAN DORONDEL

Codrul Cosminului. Analele Științifice de Istorie, Universitatea "Ștefan cel Mare", Suceava, Seria nouă, Nr.1(1), 1995, (1)f, 395 p.

Codrul Cosminului este publicația care a apărut, pentru prima dată, în anul 1924, în capitala Bucovinei, ca buletin al Institutului de Istorie și Limbă de la Universitatea din Cernăuți. Pe parcursul a 15 ani, adică până în 1939, au văzut lumina tiparului 10 volume. La acea vreme, conducerea publicației era asigurată de Ion I. Nistor, istoric cu importante contribuții în ceea ce privește istoria Bucovinei, iar ca secretar de redacție publicația îl avea pe Vasile Grecu.

După o întrerupere de 56 de ani, această revistă reapare în 1995, cu sprijinul Fundației Culturale a Bucovinei, în serie nouă, însă de data aceasta ca publicație a Universității "Ștefan cel Mare" din Suceava, avându-l ca redactor șef pe profesorul Mihai Iacobescu, iar ca secretar științific pe Florian Pintescu. Numele acestei reviste a Universității sucevene este pe cât de plastic pe atât de sugestiv, amintindu-ne de acel episod din 26 octombrie 1497, al luptei lui Ștefan cel Mare pentru apărarea independenței și neatârnamarea Moldovei, împotriva Poloniei.

Reapariția acestei reviste cu studii și articole de istorie și arheologie este importantă, dacă avem în vedere reînnoirea unei tradiții de acum o jumătate de veac și se dovedește firească și necesară în același timp. Structurată pe mai multe secțiuni: mărturii arheologice, însemnări, toate acestea cu referire în special la teritoriul Bucovinei, revista cuprinde și rezultatele strădaniilor studenților din acest colț de

țară, comunicările acestora ocupând un loc important.

Studiile și articolele de arheologie, istorie medievală, istorie modernă și contemporană, de istorie a culturii în Bucovina, medalioanele dedicate unor personalități bucovinene, comunicările studenților, recenziile de carte sunt scrise în canoanele istorice bine știute. Din această problematică ne-am oprit atenția asupra a două studii.

Primul, semnat de Florian Pintescu, poartă titlul *Mihai Viteazul și românii din Transilvania. Aspecte de "politică" confesională*, p.77-86. Acest studiu reflectă destul de bine una din laturile domniei lui Mihai Viteazul în Transilvania - aspectul politic și nu numai, al poziției sale în privința bisericii românilor, a ortodoxismului. După cum reiese din studiul lui Florian Pintescu, Mihai Viteazul nu a avut avantaje de natură materială din sprijinirea religiei ortodoxe în Transilvania, ci doar aversiunea din partea adeptilor religiilor "recepte". Se menționează că protejarea religiei ortodoxe a avut o motivație pur religioasă. Fenomenul ne apare mai complex, dacă avem în vedere și studiul profesorului Pompiliu Teodor, *Politica ecleziastică a lui Mihai Viteazul din Transilvania*, din *Revista istorică*, serie nouă, I-IV, nr.5-6, mai-iunie 1993, p.473-489.

Cel de-al doilea studiu, *Prelegeri cu profunde semnificații istorice*, p.133-145, semnat de Ion Agrigoroaiei, aduce în discuție prelegerile pe care marii noștri istorici Ion I. Nistor, Vasile Pârvan, Dimitrie Onciul, Alexandru Lapedatu, Ioan Lupăș le-au susținut cu ocazia unor cursuri inaugurale la universitățile din Cernăuți, București și Cluj. Sunt prelegeri din care autorul desprinde profunde semnificații pentru trecutul, prezentul și viitorul istoric al poporului român. Aceste prelegeri au fost susținute după primul război mondial și după Marea Unire din 1918 și sunt încărcate de un profund suflu patriotic, național. Din prezentarea ideilor care reies din aceste prelegeri se desprinde puternicul sentiment al românismului, care nu de puține ori a însemnat pentru poporul român însuși dreptul la existență.

Întreg conținutul ideatic al celor expuse în această revistă ne reflectă istoria Bucovinei într-o lumină istorică aparte.

Zeița Clio și-a revărsat inspirația asupra colegilor noștri de la Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava, care prin apariția acestui prim volum din *Codrul Cosminului*, serie nouă, se înscrie în rândul universităților tinere din țară, dornice de afirmare și care, nu peste mulți ani, vor reuși să dea cercetători de mare valoare pentru istoria românilor.

ADONIS MIHAI

Ioachim Crăciun și bibliologia românească. Studiu și bibliografia operei de Nicolae Edroiu, Cluj-Napoca, 1994, (3)f, 110 p.

Sub auspiciile Universității din Cluj-Napoca, a Bibliotecii Centrale Universitare și a Bibliotecii Academiei, Filiala Cluj, a apărut în seria "Bibliotheca Bibliologica" studiul *Ioachim Crăciun și bibliografia românească*. Tipărit de editura "Philobiblon", studiul vede lumina tiparului în Seria Nouă 1, (20) din renumita "Bibliotheca Bibliologica", înființată chiar de istoricul și bibliograful Ioachim Crăciun.

Volumul debutează cu o prefață a profesorului Nicolae Edroiu în care sunt punctate principalele realizări din domeniul specializat al Bibliologiei, care se leagă de numele lui Ioachim Crăciun. Este supus atenției și obiectivul Noii Serii din "Bibliotheca Bibliologica", acela de a publica studii de bibliologie și bibliografii din diferite domenii științifice, care să contribuie la progresul științei bibliologice în general.

Urmează studiul propriu-zis, *Ioachim Crăciun (1898-1971) și bibliologia românească*, în care este urmărită întreaga activitate științifică a istoricului și bibliologului Ioachim Crăciun. Este ilustrat, aici, cadrul internațional în care se afirmă noua știință a bibliografiei, știință la a cărei dezvoltare își va aduce un aport deosebit și Ioachim Crăciun.

Ioachim Crăciun s-a născut în comuna Dârlos, jud. Sibiu, la 25 iunie 1898. Și-a făcut studiile primare și secundare la școlile ungurești și germane din comuna natală, la Sibiu și Blaj. A făcut parte din